

Warszawa, 14 kwietnia 2015 r.

Komunikat FOR:

Przed wyborami posłowie porzucili dobry projekt zmian w kodeksie pracy

W sierpniu 2014 r. posłowie Platformy Obywatelskiej wnieśli do Sejmu projekt nowelizacji kodeksu pracy. Zmiany miały na celu umożliwienie pracownikom wyboru sposobu rekompensaty za nadprogramową pracę w sobotę: zatrudniony mógłby wybrać między dniem wolnym a dodatkowym wynagrodzeniem. Obecnie pracownicy za przepracowaną sobotę mogą dostać tylko dzień wolny. Choć wielu z nich woli w takim przypadku dodatkowe wynagrodzenie, jego wypłata przez pracodawcę byłaby złamaniem prawa. Nowelizacja miałaby także zabezpieczyć pracowników przed sytuacjami, kiedy pracodawca z obiektywnych przyczyn nie ma możliwości zwrócenia dnia wolnego za pracę w sobotę, np. pod koniec okresu rozliczeniowego. W takich sytuacjach pracownik nie pozostałby bez niczego, ponieważ pracodawca musiałby wypłacić mu dodatkowe wynagrodzenie za pracę w sobotę.

Jednak ten korzystny dla pracowników projekt został w październiku 2014 r. porzucony. Powodem sprzeciwu wobec tych kosmetycznych, ale bardzo korzystnych dla pracowników zmian było rozpowszechnienie przez związki zawodowe przekonania, że nowelizacja oznacza wprowadzenie „6-dniowego tygodnia pracy”. Zdaniem związkowców i polityków przeciwnych zmianom, pracodawcy nadużywaliby możliwości wypłaty dodatkowego wynagrodzenia zamiast dnia wolnego za pracę w sobotę i nakazywaliby pracownikom pracę przez sześć dni w tygodniu. Odtąd projekt zmian zaczął kojarzyć się opinii publicznej z zamachem na prawa pracownicze, mimo że wprowadzał rozwiązania dobre dla pracujących. Projekt wzbudził sprzeciw posłów z wszystkich partii oprócz Platformy Obywatelskiej (przeciwne były: Polskie Stronnictwo Ludowe, Prawo i Sprawiedliwość, Sojusz Lewicy Demokratycznej, Twój Ruch i Solidarna Polska).

W głosowaniu 23 października 2014 r. marszałek Sejmu Ewa Kopacz zadecydowała o zdjęciu projektu nowelizacji z porządku obrad¹. Formalnie I czytanie projektu zmian w kodeksie pracy ma status „niedokończonego”². Choć istniał plan przeniesienia głosowania nad ewentualnym odrzuceniem projektu na następne, listopadowe posiedzenie Sejmu³, to głosowanie takie się nie odbyło. Wygląda na to, że posłowie z partii rządzącej postanowili porzucić projekt, obawiając się o reakcje wyborców: popieranie nowelizacji uważanej powszechnie za wprowadzającą „6-dniowy tydzień pracy” mogłoby oznaczać utratę potencjalnych głosów w wyborach parlamentarnych na jesieni 2015 roku.

Można się obawiać, że dobry dla pracowników projekt nie powróci nigdy na obrady Sejmu. Praktyka porzucania niedokończonych projektów ustaw jest powszechna: jak można przeczytać w analizie Jacka Hamana z Uniwersytetu Warszawskiego, „w IV kadencji Sejmu (2001-2005) «nie dokończono» (...) 5,3 proc. projektów rządowych, wobec 12,8 proc. projektów zgłoszonych przez komisje sejmowe, po około – odpowiednio – 32,1 proc., 28,6 proc. i 33,3 proc. projektów poselskich, senackich i prezydenckich i aż 69,2 proc. (9 na 13) «inicjatyw obywatelskich»”⁴.

Tymczasem dla wielu pracowników wprowadzenie zaproponowanej w sierpniu ubiegłego roku nowelizacji kodeksu pracy byłoby dużym ułatwieniem. Według Trybunału Konstytucyjnego „obecnie w praktyce pracodawcy podlegający kodeksowi pracy najczęściej rekompensują pracę w godzinach nadliczbowych czasem wolnym, mimo że większość pracowników preferuje dodatkowe wynagrodzenie”⁵. Warto podkreślić, że wprowadzenie wolności wyboru między dniem wolnym a dodatkowym wynagrodzeniem zrównałoby prawa pracujących w sobotę z uprawnieniami pracujących w niedziele i święta. Co więcej, dane statystyczne Państwowej Inspekcji Pracy wskazują, że wybór dodatkowego wynagrodzenia zamiast dnia wolnego za pracę w sobotę mógłby być pewniejszym wyborem dla pracownika, ponieważ przypadki niewypłacania dodatkowego wynagrodzenia za pracę w niedziele i święta zdarzają się około trzykrotnie rzadziej niż nieoddawanie dnia wolnego za pracę w sobotę⁶.

Nie można pozwolić, aby w wyniku niemerytorycznej debaty publicznej oraz chęci przypodobania się wyborcom przepadł projekt, który niesie zmiany korzystne dla pracowników.

Więcej na temat projektu nowelizacji kodeksu pracy: FOR popiera (nr 61): *Proponowane przez PO zmiany w kodeksie pracy dadzą pracownikom większą wolność wyboru.*

¹ IAR, PAP, *6-dniowy tydzień pracy bez szans. Głosowanie zdjęte z porządku obrad*, 23.10.2014 r., <http://www.polskieradio.pl/42/275/Artykul/1262759,-6dniowy-tydzien-pracy-bez-szans-Glosowanie-zdjete-z-porzadku-obrad> (dostęp 2.04.2015 r.).

² <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=2777> (dostęp 2.04.2015 r.).

³ Ibidem.

⁴ J. Haman, *Czy rząd może rządzić wbrew prezydentowi, nie mając odpowiedniej większości?*, „Decyzje”, 2009, nr 12.

⁵ *Komunikat prasowy: Prawo pracownika samorządowego do dodatku za godziny nadliczbowe*, <http://trybunal.gov.pl/rozprawy/komunikaty-prasowe/komunikaty-po/art/6618-prawo-pracownikasamorzadowego-do-dodatku-za-godziny-nadliczbowe/s/p-2612/>, 21.01.2014 r. (dostęp 17.10.2014 r.).

⁶ *Sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2013 roku*, Warszawa 2014, s. 73.

Kontakt do autorki:

Anna Czepiel

e-mail: anna.czepiel@for.org.pl